

คู่มือหลักสูตรแนวทางการอบรม อิหม่าม/ ผู้นำศาสนา (อสม. ประจำมัสยิด)
หลักสูตร 21 ชั่วโมง และการจัดการให้ความรู้
Imam/ Religious Leader Training Guidelines Manual (Mosque Health
Promotion Volunteers) and knowledge management

สตีกร กอวิวัฒนาการ

กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพวัยสูงอายุ ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา

บทคัดย่อ

การแต่งตั้งและฝึกอบรมการเรียนการสอน โดยใช้คู่มือหลักการแพทย์แผนปัจจุบันบูรณาการกับหลักการทางศาสนาอิสลาม, เนื้อหาจากคู่มือแนวทางการอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ 70 ชั่วโมง, คู่มือพระคัมภีร์ ปฎิฐาก (พระ อสว.) (กรมอนามัย) และใช้เอกสารอ้างอิงจาก Website ที่เชื่อถือได้ ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ และเหมาะสมกับผู้เรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม จัดทำเป็นคู่มือหลักสูตรฯ ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยได้รับความร่วมมือในการจัดทำคู่มือจากคณะกรรมการอิสลามศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา อิหม่าม และผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา และตัวแทนจากสมาคมจันทร์เสี้ยวการแพทย์และสาธารณสุข ได้รับการรับรองคู่มือจากสมัชชาคณะกรรมการอิสลาม 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และนำคู่มือไปใช้ในการให้ความรู้แก่อิหม่าม/ ผู้นำศาสนา สร้างองค์ความรู้ใหม่โดยการทบทวนเพื่อวัดผลด้านความรู้ หลังการอบรมพิสูจน์ได้ว่าการให้ความรู้โดยผู้นำศาสนาโดยใช้ภาษาท้องถิ่นมลายูและอ้างอิงตามหลักศาสนาอิสลาม มีผลต่อความรู้ของผู้เข้าร่วมการอบรม เตรียมการขยายผลเพื่อจัดอบรมใน 7 จังหวัดภาคใต้ และวางแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพโดยมีอิหม่าม/ ผู้นำศาสนาทำงานร่วมกับ รพสต. และบุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่เขต 12 โดยแรงบันดาลใจเกิดจาก เขตสุขภาพที่ 12 มีคะแนน Health literacy น้อยที่สุดในประเทศไทย (ร้อยละ 68.32) ในปี 2563 ประชากรป่วยเป็นโรค HT, DM, CVD ร้อยละ 53.20, 17.07 และ 2.40 ตามลำดับ เด็กจมน้ำ 118 ราย และยุทธศาสตร์ของกรมอนามัยที่ทุกศูนย์อนามัยต้องมีวิจัยหรือนวัตกรรมที่ได้รับการยอมรับและช่วยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมสุขภาพ พันธกิจของ คอ.12 ยะลา คือต้องผลิตพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรม ที่สอดคล้องตามบริบทของพื้นที่ แต่เขต 12 มีมัสยิด ร้อยละ 69.19 ของประเทศไทย 3 จังหวัดชายแดนใต้ ประชากรร้อยละ 82.63 นับถือศาสนาอิสลาม ทุกมัสยิดมีผู้นำศาสนา คือ อิหม่าม ที่ได้รับความเคารพนับถืออย่างสูงในชุมชนและเป็นกุญแจสำคัญที่จะเปิดประตูสู่สุขภาพดีหากมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ด้านสุขภาพ คู่มือหลักสูตรฉบับนี้จึงเป็นทั้งการจัดการความรู้และนวัตกรรม For area base not Fit for all โดยมีความคาดหวัง คือการพัฒนางานด้านการส่งเสริมสุขภาพ ลดภาวะเจ็บป่วยของผู้นำศาสนาและสร้างต้นแบบที่เป็น Chang agent ด้านสุขภาวะของชุมชน วิธีการโดยการนำ 7 ขั้นตอนของ KM มาใช้ การบ่งชี้ความรู้ สร้างและแสวงหาความรู้ ประมวลและกลั่นกรองความรู้ รักษาความรู้เก่า ก่อจัดความรู้ที่ใช้ไม่ได้แล้ว สร้างความรู้ใหม่ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย แสวงหาความรู้จากภายนอก ในหนังสือตำรา Website ต่างๆ ที่เชื่อถือได้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยการวางโครงสร้างหลักสูตร จัดการเข้าถึงความรู้ จัดทำเป็น PDF ไฟล์ E-BOOK (ดาวน์โหลดได้ที่ Website ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา) จัดการเรียนการสอนรุ่นละ 3 วัน มีการฝึกภาคปฏิบัติเช่น เรื่องการทำแผล CPR การปฐมพยาบาลเบื้องต้น จมน้ำ วัคซีนในสถานการณ์โควิด เป็นต้น ผลที่ได้รับ ความรู้เฉลี่ยเพิ่มจาก 59.64 เป็น 80.60 การฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับดี- ดีมากร้อยละ 85.11 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ ดี- ดีมาก ร้อยละ 90.21 เกิดการพัฒนางานด้านส่งเสริมสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมของพื้นที่ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ผู้นำศาสนากับการพัฒนาสุขภาวะ อิหม่าม/ ผู้นำศาสนาแข็งแรง มัสยิดมั่นคง ชุมชนเป็นสุข